

Goden, engelen, elfjes, zielen en ufonauten...

Verborgen volk uit een schemerachtig grensgebied

Engeland, 1964

Sinds mensenheugenis gaan er verhalen rond over al dan niet onzichtbare wezens die ons zouden omringen om op gezette tijden met ons in contact te treden. We hebben het over de goden, engelen, elfjes, kabouters, natuurgeesten, demonen en dolende zielen van weleer en de ufonauten van meer recentere aard. Allemaal verschillende entiteiten of schuilt er één overkoepelend fenomeen achter deze bonte verzameling? En waar ligt de grens tussen menselijke verbeelding en werkelijkheid? De Vlaamse auteur Ludo Noens zocht het uit. Het leverde een indrukwekkende studie op: *Het Verborgen Volk. Contact met niet-menselijke intelligenties*. “Ik zie mijn boek als een verdedigingsmiddel.”

TEKST: LUDO NOENS EN NIELS BRUMMELMAN

Ludo Noens is geen onbekende als het gaat om de beschrijving van mysterieuze fenomenen als de verschijningen te Lourdes, de visioenen van Jeanne d'Arc, de Lijkwade van Turijn, paranormale heiligen en de bizarre krachten van Jezus. Rode draad lijkt zijn fascinatie voor het mystiek-religieuze. Wat dat betreft lijkt zijn nieuwe studie een vreemde eend in de bijt, waarbij ongrijpbare fenomenen nadrukkelijker uit hun religieuze context losgeweekt worden. Toch zijn er ook parallellen, zoals hij in het interview dat we met hem mochten hebben duidelijk maakt. Ludo: “Ik ben rooms-katholiek opgevoed; als twaalfjarige zelfs nog misdienaar geweest. Nooit problemen mee gehad. Later moet je wel, bij nader inzien, tot de conclusie komen dat die onwaarschijnlijk unieke persoonlijkheid, Jezus de Nazoreeër, totaal niets te maken heeft met het geïnstitutionaliseerde christendom. Deze buitengewone man met onalledaagse talenten werd naderhand volledig bedolven onder een vracht aan theologische bedenksels en fantasieën. Ik heb dat ietwat willen recht trekken in enkele boeken die ik over die spraakmakende man schreef. Het verborgen volk - de elfen, geesten, aliens en noem maar op - zijn dát fantasieën? Zij hebben hoe dan ook sterk de aandacht getrokken van een aantal beroemde mystieke topfiguren. Als adolescent ben ik een tijd lid geweest van de theosofische vereniging. Die mensen, en ook de antroposofen, hebben voor het volk in kwestie probleemloos plaats in hun occult-esoterische wereldbeschouwing. Rudolf Steiner heeft een wonderlijk boek geschreven over

zogenaamde natuurgeesten. Dat er zich ‘daarbuiten’ vreemd volk ophoudt, staat voor mij vrijwel vast. De vraag blijft open: met wie of wat hebben wij hier wérkelijk van doen?”.

Heb je zelf onverklaarbare ervaringen opgedaan met het verborgen volk? Of misschien met overleden dierbaren?

Ludo: “Van nature moet ik een zogenaamde ‘gelover’ zijn. Maar de gedachtegang van de ‘skeptici’ kan ik wel volgen. Die skeptici - inderdaad: met een k - kunnen overigens in mainstream documentaires stoute mediums, astrologen en lepelbuigers eindeloos op de vingers tikken, maar eens een ernstig artikel lezen over een ontregelende paranormale kwestie? Ho maar! Vanzelfsprekend zijn niet alle wetenschappers militante scientisten. De natuurwetenschap blijft mij sowieso boeien. Als je als kind de boeken van Jules Verne hebt verslonden, raak je hier nooit echt meer van los. Dat ik gevoelsmatig nogal ‘alert’ ben, heeft stellig invloed gehad op het volgende. In een ingesluimerde natuurlijke omgeving met zonovergoten, dichtbegroeide, grillige vegetatie, heb ik weleens iets opgevangen van wat de Duitse theoloog Rudolf Otto ‘het numinosum’ noemde: een bevreemdende en verontrustende geladenheid. De plekken waar ik op doel hadden ook al een zekere reputatie. Een dergelijke aanvaring met een verdoken aanwezigheid komt niet vaak voor, hoewel ik kan zeggen dat ik zelfs hier, in de gemeente Ukkel bij Brussel, tot voor kort niet ver hoefde te lopen om zo’n locatie te vinden. Die vegetatierijke plek, met kronkelende beek en wat overblijft van een oude molen, heet Nekkersgat, een naam die

*‘Dat er zich daarbuiten
vreemd volk ophoudt, staat
voor mij vrijwel vast’*

aanvankelijk niets voor mij betekende. Later las ik in een plaatselijk historisch blad dat Nekker in de Middeleeuwen verwees naar een boosaardige watergeest... Zelfsuggetie? Een vluchtige neuronale disfunctie? Toch mysterieuze externe invloeden? Of een interactie tussen binnen en buiten?”

Juist vanwege de vluchtige aard van deze fenomenen zou enig tastbaar bewijs wel heel welkom zijn, niet?

Ludo: “In Ierland nam ik eens een foto van de legendarische tafelberg Ben Bulbin, waarop dichter W.B. Yeats meer dan een eeuw geleden graag rondstruinde. Zoals beschreven in zijn autobiografie, merkte de latere Nobelprijswinnaar hier herhaaldelijk verdachte lichten op. Als lid van het beruchte occulte genootschap ‘The Golden Dawn’

Engeland, 1874

bracht hij de lichten in verband met het Ierse elfengeloof, met elementale wezens op het zogeheten astrale niveau. Welnu, ook op de foto van mij bleek een helwit lichtpunt te schitteren, midden op de flank van de kale en verlaten tafelberg. Ter plaatse niets van gemerkt! De vergrotingen laten een vuurbolachtig verschijnsel zien, ietsjes omvangrijker dan de schapen aan de voet van de berg. Het schaduwspel rondom lijkt zonweerkaatsing uit te sluiten. Bovendien vertoont bij mijn weten geen enkele van mijn meer dan duizend andere fotografische opnames een dergelijke opdringerige lichtspat. Waarom dan precies wel op deze betekenisvolle locatie? Een andere unieke opname werd gemaakt tijdens de begrafenis van een kameraad, een nog jonge auteur die tijdens een ongewoon ongeval abrupt aan zijn einde was gekomen. Begrijp me goed:

al die onzin over raadselachtige zwevende lichtbollen, zogenaamde orbs, daar heb ik nooit in geloofd. Ik ga hierin mee met de skeptici die het hebben over technische anomalieën, stofdeeltjes of fopperij: niks geen zielen of geesten of ander spiritueel volk. Maar kijk nu: één van mijn vrienden nam dus met een cameraatje een foto op de begraafplaats. Later bleek daar waarachtig een knal van een gele orb op te staan. En echt waar: exact op de rechterschouder van de beste vriend van de overledene in kwestie. Ja, nu herinner ik mij dat ik zelf toch ook zo'n unieke opname heb in mijn rijke dia-collectie, met zelfs méérdere zwevende bollen. Echt te gek: hier gaat het om een opname in Heinrich Himmlers kasteel van Wewelsburg, West-Duitsland. In die fameuze crypte waar naar verluidt door twaalf SS-generaals periodiek geschifte rituelen werden gehouden..."

Aan het begin van je boek speculeer je dat iedere historische periode, naast de eigen wereldbeschouwing, een hiermee corresponderende buitenwereld heeft. We zien dat, nu de mens de eerste schreden in het heelal heeft gezet, de buitenaardse bezoeker de elf van weleer vervangen heeft. Hoe zal, nu bijvoorbeeld de digitalisering onstuitbaar blijkt, onze toekomstige buitenwereld eruit komen te zien?

Ludo: "Dat is een héél moeilijke vraag. Maar over die 'corresponderende buitenwereld' gesproken. Een dergelijke optiek lijkt verrassend op die van de animistische sjamanen, zoals uiteengezet in de studie *Il Mondo magico* van de Italiaanse etnoloog Ernesto de Martino. Voor de sjamaan schijnen noch de wereld noch de mens een vast gegeven te zijn. De buitenwereld, zo legt De Martino uit, is minder 'objectief' dan gedacht in onze westerse rationele wereld. De sjamanistische wereld is flexibel en plooibaar

Zwitserland, 1975

Engeland, 1917

*‘De sjamanistische wereld is flexibel en plooibaar
naar menselijke intenties’*

naar menselijke intenties. De wereld is dan in feite even onbepaald als de persoon die haar observeert; de twee werken op elkaar in... Het lijkt erop dat de realiteit zich ooit in een bredere bandbreedte aan de menselijke waarnemer heeft getoond; eerder als een mentaal controleerbare/bewerkbare ‘substantie’. Sjamanen en topmagiërs zouden in het verleden deskundig omgegaan zijn met rituele magie, zoals onze wetenschappers vandaag wiskunde en natuurwetenschappelijke kennis omzetten in technologie. Beiden krijgen positieve feedback van het door henzelf vanzelfsprekend geachte denkraam. Een soort selffulfilling prophecy dus. Wij ervaren en duiden de wereld niet zoals deze werkelijk is, maar geven aan een onbesliste wereld in een spiegelende wisselwerking vorm. En dat volgens de regels en sjablonen die wijzelf gaandeweg hebben ontworpen en onderhouden. Met andere woorden: bewustzijn staat aan de basis van de materie en de materiële werkelijkheid en niet andersom.”

Zeer frequent komt in jouw boek het zogenaamde Trickster-achtige karakter van het verborgen volk voorbij. Waarom leg je daar zozeer de nadruk op? Als waarschuwing wellicht? En wat zegt het überhaupt over de aard van het fenomeen?

Ludo: “Ja, dat moet iets zijn dat ik geërfd heb uit mijn tijd bij de theosofen. Volgens de zélf tricky, maar goed geïnformeerde en moedige Russische occultiste H.P. Blavatsky, ooit aan de tafel gezeten als spiritistisch medium, kwamen er bij seances nooit overledenen aan te pas, maar ging het allemaal om van nature bedrieglijke elementalen en andere primitieve astrale inwoners die

zich heimelijk voor overledenen uitgeven. In mijn boek citeer ik meerdere filosofen uit de Oudheid die hier een verontrustend uitgewerkte en eensluidende mening over hadden. Zo schreef de Romeins-Afrikaanse kerkvader Tertullianus (160-220 n.Chr.): ‘(...) *De fopperijen van de demon die zich achter het masker van de overledenen verbergt zullen we, geloof ik, op doelmatige wijze aantonen als hij zich tijdens de bezweringen uitgeeft voor de vader van een der aanwezigen, voor een gladiator of dierenkamper, zoals hij zich elders voor een god uitgeeft.*’ Later kreeg ik een boek in handen dat een onthullend perspectief opent op het trickster-archetype: *The Trickster and the Paranormal*, een studie van de Amerikaanse parapsycholoog George P. Hansen. De trickster, die seksueel ambigue schelm, vindt men terug in veel religieuze mythes en folkloristische legendes. Hij duikt ook op als fictief modern personage, zoals eertijds Peter Pan en tegenwoordig de alom bekende Joker. Als pientere, gezagsondermijnende kameleon en onbetrouwbare harlekijn leidt de trickster

‘Volgens Blavatsky komen er bij seances nooit overledenen door, maar wel bedrieglijke elementalen’

Over djinns 'Djinns (samen met mensen en engelen zijn djinns volgens de Koran de drie levensvormen met een bewustzijn gemaakt door Allah) zijn min of meer intelligent, hebben een vrije wil en ook verschillende geloofsovertuigingen. Aan de mens tonen zij zich soms hulpvaardig, maar vaak vijandig. Net als onze westerse natuurwezens leven zij in een subtiele parallelle wereld die in het bijzonder via desolate natuurlijke locaties bereikbaar is. (...) Djinns maken zich als shapeshifter geregeld schuldig aan allerlei plagerijen, bezetenheid (bestreden met exorcisme), psychofysiologische anomalieën en ontvoeringen. Zij doen hierin niet alleen denken aan de Keltische Fairies (inbegrepen changelings of wisselkinderen), maar ook aan spoken, klopgheesten en zelfs aan UFO-aliens. Bij gelegenheid zouden djinns zich valselyk uitgeven voor een dierbare overledene (volgens H.P. Blavatsky een specialiteit van elementalen tijdens westerse spiritistische seances). Evenals de natuurgeesten uit onze contreien verlustigen djinns zich in poltergeistachtig getreiter...' Uit: *Het Verborgen Volk*.

zijn eigen leventje. Hij is vertrouwd met magie, de dood en bovennatuurlijke regionen. Nu leggen sociologische studies meestal de nadruk op de schijnbare parapsychologische vermogens van zekere charismatische figuren, zoals sjamanen. Maar volgens George Hansen, en met hem de internationale *Parapsychological Association*, zijn buitenzintuiglijke waarneming in ruimte en tijd, en bijvoorbeeld psychokinetische krachten, soms wel degelijk reëel. Hansen waarschuwt dan: zowel paranormaal begaafden als paranormale verschijnselen zélf hebben anti-structurele tricksterkwaliteiten. Hoewel reëel, zijn zij niet-rationeel en passen ze niet in onze moderne samenleving. Waar het numineuze transcendent-mystieke aspect al te indringend naar voren komt, volgt trouwens vaak openlijk protest en tegenwerking van de skeptische 'ordehandhaver'. Het paranormale is letterlijk onberekenbaar, subversief, ontwrichtend en gaat gepaard met verandering, marginaliteit en verbeelding. Die 'absurde' verschijnselen ontspringen uit een schemerachtig grensgebied, de desoriënterende tricksterkwaliteiten zijn er inherent aan. In een stabiele, geregelde samenleving zie je ze zelden. Welnu, dergelijke trickstereigenschappen worden wereldwijd door natuurliefhebbers ook toegekend aan zogenaamde natuurgeesten en andere onzichtbare 'pestkoppen', soms gevaarlijke grappenmakers die zich voor van alles en nog wat uitgeven. Men denkt hier dan bijvoorbeeld aan het tergende poltergeistgeduvel."

Je studie past in een trend om ogenschijnlijk gescheiden fenomenen op één hoop te gooien, op zoek naar parallelen, en dan met een 'Theory of Everything' te komen. Nu kom je in je boek niet met een sluitend verklaringsmodel op de proppen, maar we zijn benieuwd wat je van deze benadering vindt en of er naar jouw mening inderdaad

sprake is van één overkoepelend fenomeen.

Ludo: "Ja, ik denk ook aan een soort paranormaal continuum. Verder werd er volgens mij in wezen nooit en nergens iets verklaard. Iedereen weet dat de natuurwetenschap niets verklaart, zij beschrijft en interpreteert slechts zintuiglijk registreerbare fenomenen en toetst daarna of die beschrijving klopt. Dit lijkt me redelijk: uit al de te duiden verschijnselen en ervaringen heeft de rationele natuurwetenschap slechts selectief gekozen welke te meten, te onderzoeken en als objectief natuurverschijnsel te verklaren. Maar dat causaal logisch-mathematisch denken zal *at the end of the day* gegarandeerd botsen met het onmeetbare en onbespreekbare Mysterie... Je moet een boek als *Het Verborgene Volk* ook zien als een verweermiddel."

Een verweermiddel? Waartegen?

Ludo: "Dan kom ik terug bij die bruikbare veralgemening 'skeptici versus gelovers'. Robert Imbert-Nergal, indertijd kopstuk van de skeptische Franse sociëteit Union Rationnelle verklaarde:

'(...) er is slechts één soort waarheid, de wetenschappelijke waarheid, want alleen zij richt zich naar de eisen van objectiviteit en controle.'

Het vandaag globaal omarmde wetenschappelijk realisme gaat er dus vanuit dat de natuurlijke wereld een geest-onafhankelijke werkelijkheid is; dat er slechts een materiële realiteit bestaat, met fundamentele fysische bouwstenen. De levende observator hiervan – het ervaren (zelf) bewustzijn – is slechts een stoffelijke/fysieke assemblage van die basisonderdelen. Mij goed als denkbeeld, maar helaas groeide dit uit tot een geïnstitutionaliseerd credo. Een dogma. Zonder enige nuance wordt deze wereldbe-

Engeland, 1874

Amerika, 1967

Amerika, 1959

schouwelijke onderstelling er via onderwijs en allerhande media bij de jeugd ingelepeld. Mijn kijk op een 'gelover' - en grotendeels op mezelf dus - ziet er zo uit: gelovers onderscheiden zich van de skeptische sciëntisten niet zozeer door hun wijze van denken, maar door de inbreng van verbeelding, intuïtie, onbewuste impulsen, gevoelens of zelfs van het niét-denken in het kenproces. Tijdens een geestdriftig exposé halen zij al eens grensoverschrijdend 'reële' en 'fictieve' elementen door elkaar. Waar gelovers zich in hun waardering van de realiteit 'dichterlijke vrijheden' veroorloven, bakenen sciëntisten die realiteit juist af door al wat niet aansluit bij de wetenschappelijke unanimitéit wég te rationaliseren. Gelovers zijn vaak romantisch geneigd natuurverschijnselen te sacraliseren. Wat geen aanwijsbare oorzaak lijkt te hebben of wat mysterieus, fantastisch of wonderbaarlijk is, trekt hen meer aan dan wat logisch uitgelegd kan worden. Gelovers verwerpen de kwantitatieve duiding van de wereld, ontdaan van betekenis, waarde en doel. Zij onderkennen overal de aanwezigheid van een onzichtbare sacrale of heilige oergrond. Wat echt storend is, is dat meerdere diehard adepten van het sciëntistisch wereldbeeld als middeleeuwse kruisvaarders ten strijde trekken tegen iedereen die hun ideologie niet zomaar als gesneden koek aanvaardt. Er zijn skeptici die boosaardig onder de gordel schoppen en niet alleen de hele esoterisch/occulte traditie, maar ook het moderne parapsychologisch onderzoek zonder onderscheid in verband brengen met de pseudowetenschap en geschifte romantiek van fascistten. Kwalijk!"

Hoe duid je de schijnbare openheid die de Amerikaanse luchtmacht de laatste tijd tentoonspreidt als het gaat om UFO's? Staan we echt op de drempel van nieuwe tijden of wordt ons wederom zand in de ogen gestrooid?

Ludo Noens schreef *Het Verborgene Volk*. Contact met niet-menselijke intelligenties (uitgeverij Aspekt, ISBN 9789464624694). WWW.LUDONOENS.BE. WWW.VORIGELEVENS.NL

Ludo: "Ha, die gladde UFO's! Een heel tricky onderwerp. Parapsycholoog George Hansen waarschuwde er al voor: het onstabiele territorium waarin de gelover zich waagt, heeft verraderlijke trickster-eigenschappen. Denk aan die veelvormige aliens en hun al even veelvormige 'vliegende schotels' die zogezegd van een andere planeet komen, maar de aardse contactpersoon louter kolderieke handelingen en dwaze prietpraat voorschotelt. Om bij de vraag te blijven: persoonlijk geloof ik niet echt dat er ons vanuit Amerikaanse regeringszijde hieromtrent iets achtergehouden wordt. Als er al iets door de Amerikanen of wie dan ook verheimelijkt wordt, dan moet het gaan om experimentele toestellen van eigen fabricaat. Maar de UFO-ervaring op zich is zonder enige twijfel authentiek. Er zit daar blijkbaar een 'objectief' element in, maar vreemd genoeg ook iets bovenzinnelijks. Die getuigenissen bijvoorbeeld van contactee Orfeo Angelucci in zijn boek *Son of the Sun*: wat en hóe die kerel dat allemaal beschrijft! Zélf een ritje uitgezeten in een 'vliegende schotel'? Klinkt mesjogge genoeg, maar ik vind daar dingen in terug die sterk lijken op de fameuze bijna-doodervaring, maar dan van het zogenaamde niet-levensbedreigende type. Voor mij is die Orfeo een eerlijk man, met moreel besef. Ook dieptepsycholoog C.G. Jung was trouwens indertijd onder de indruk van diens zeer emotionele betoog. Maar wat heeft het allemaal écht te betekenen? Een vreeswekkend en fascinerend mysterie! Ik zou tot slot twee geïnformeerde insiders op dit terrein het woord willen geven, met citaten die ik als sleutels zie tot het 'begrijpen' van het fenomeen in kwestie.

Etnobotanist en filosoof Terence McKenna:
'(...) De vraag naar de "materialiteit" van UFO's is de vraag naar de "materialiteit" van materie.'

Jacques Vallée, Frans-Amerikaans astronoom, computerwetenschapper en UFO-deskundige:
'(...) Uiteindelijk zullen we misschien tot de ontdekking komen dat we in een realiteit leven waar we ons tot dan toe zelfs geen voorstelling van hadden kunnen maken.' •